

TOULKY Å UMÁVOU - Å UMÁVÅ TÅ• SVÅŠTÅ•CI

ÅEtrtek, 19 zÅjÅTMÅ- 2019

Eduard Bass ve svÅ©m romÅjnu Cirkus Humberto IÅ-Å•Å- prostÅTMedÅ- cirkusu a osudy VÅjclava Karase, jehoÅ¾ koÅTMeny s Å umavu. VaÅjkÅv tÅjta, starÅ½ Karas, patÅTMil k muÅ¾Åm, kteÅTMÅ- odchÅjzeli za pracÅ- z rodnÅ© Å umavy do svÅta. I Klostermann IÅ-Å•Å- ve svÅ©m romÅjnu SvÅtÅjk z PodlesÅ- Å¾ivot muÅ¾Å- vyrÅjÅ¾ejÅ-cÅ-ch za obÅ¾ivou do dalekÅ½ch PodlesÅ-m pÅTMitom nenÅ- mÅ-nÅna jen jedna vesnice, ale krajina od Nezdic, StraÅjÅ-na (vrch Sedlo a Å½dÅjnov) aÅ¾ k Vol DalÅjÅ-m mÅ-stem, odkud se rekrutovali svÅtÅjci, byl ZdÅ-kov a pÅTMÅ-p. Stachy. Karasovi, o kterÅ½ch Eduard Bass pÅ-Åje, vÅjak pochÅjzeli z HornÅ- SnÅÅ¾nÅ© u Volar.

Odkud vlastnÅ

vznikl nÅjzev SvÅtÅjci? Je to jednoduchÅ©, od faktu, Å¾e bloudili svÅtem.

PolÅ-Åka ve

vysokÅ½ch nadmoÅTMskÅ½ch vÅ½ÅjkÅjch nedÅjvala moÅ¾nost velkÅ© obÅ¾ivy a zajjÅjtÅnÅ- alespoÅ^ trochu dÅstojnÅ©ho Å¾ivota zdejÅjÅ-ch obyvatel, hladovÅ½ch krkÅ bÅ½valo v domÅjcnostech mnoho . Tak se stÅjvalo, Å¾e od 80. let devatenÅjctÅ©ho stoletÅ- zaÅali muÅ¾i z ÅjumavskÅ½ch konÅin vyrÅjÅ¾et za prac do svÅta. Å½ivili se buÅ zedniÅinou anebo nachÅjzeli svÅ© uplatnÅnÅ- u znÅjmÅ½ch cirkusÅ.

Å umavÅjtÅ-

chlapÅ-ci bÅ½vali proslulÅ- svojÅ- ÅjikovnostÅ-, disciplÅnou, umem, zkrÅjtko mÅli dobrÅ© jmÅno. U cirkusu se Å½ivili hlavnÅ jako muzikanti. Cirkus je vÅjak pÅTMedevÅjÅ-m svÅt manÅ©Å¾e a zVÅ-ÅTMat, krÅjnsnÅ½ch kostÅ½mÅ. A tak ÅjumavÅjtÅ- rodÅjci se Å½ivili tÅ©Å¾ jako stavÅi (tenÅjci), krmiÅi dobytka, prÅjci tu mÅl zaruÅenou i ÅjikovnÅ½ krejÅÅ- Åi holiÅ.

Kdo by si

myslel, Å¾e chlap, kterÅ½ se neumÅ- uÅ¾ivit doma a musÅ- vyrÅjÅ¾et do svÅta, nebude ve vÅjÅnosti ostatnÅ-ch, ten by se hluboce mÅ½lil. SvÅtÅjci odjÅ-Å¾dÅli na jaÅTM, coÅ¾ znamenalo, Å¾e veÅjkerÅj starost o hospodÅjÅTMstvÅ- a chod domÅjcnosti leÅ¾ela na ÅenÅjch, muÅ¾i pÅTMijÅ-Å¾dÅli s podzimem domÅ. Byli jiÅ¾ netrpÅlivÅ oÅekÅjvÅjni. VÅ¾dyÅ¾ kolik udÅjlostÅ- v tÅch odlehÅ½ch konÅinÅjch se stane? Å½ivot zde sestÅjval z dÅTMiny, odÅTMÅ-kÅjnÅ-, a pokud lidÅ© chtÅli nÅjakÅ© obveselenÅ- Åi rozptÅlenÅ-, museli si zÅjbavu pÅTMipravit sami. A takovÅ½ svÅtÅjk se vracÅ-val s dobrou nÅjladou, kupou vzpomÅnek a zÅjÅ¾itkÅ, kterÅ½m ostatnÅ-dychtivÅ naslouchali a spÅTMÅjdali pÅTMedstavy o mÅ-stech, kterÅj nemohli poznat.

V muzeu

Å umavy lze dosud spatÅTMit zaÅ¾loutlou fotografii, na kterÅ© je FrantiÅjek Kraml z Lazen u StraÅjÅ-na s turbanem na hlavÅ a rouchem mahÅjradÅ¾i, kterÅ½ se coby orientÅlnÅ- krotitel snaÅ¾Å- zkrotit slona. TakovÅj fotografie jstÅ tehdy vzbudila senzaci a pÅTMi jeho vypravovÅjnÅ- beztak nikdo ani nedutal, moÅ¾nÅj nÅjacÅ- vÅ½rostci naslouchali s otevÅTMenou pusou a hlavou jim bÅÅ¾elo â€žTo bych chtÅl v budoucnu takÅ© zaÅ¾Å-tâ€œ. Kdo uÅ¾ se takovÅ© Å©ctÅ netÅjil, na koho se uÅ¾ lidÅ© dÅ-vali s urÅitÅ½m despektem, bÅ½vala Å¾ena, kterÅj jezdila se zdejÅjÅ-mi svÅtÅjky do svÅta. BÅ½vala to svobodnÅj dÅ-vka, kterÅj svÅtÅjkÅm prala, vaÅTMila, Åasto si pÅTMed svatbou uÅjetÅTMila velmi sluÅjnÅ© penÅ-ze, ale Å¾enicha pak Åasto marnÅ hledala.

A jakÅ© Å¾e to

bÅ½valy cirkusy a kam vÅjude se svÅtÅjci podÅ-vali??

VÅtÅjina jmen

dnes uÅ¾ mnohÅ½m z nÅjs nic neÅTMÅ-kÅj â€œ Hagenbeck, Sarasanni, Schneider, Busch, Gleich, Medrano, Strasburger.. . Ale byla to i jmÅna, kterÅj mÅjme vÅ-ce v povÅdomÅ- - jako Krone a KludskÅ½. KludÅjtÅ- majÅ- svÅ© koÅTMeny v PoÅjumavÅ v BukovnÅ-ku. A mÅ-sta? SvÅtÅjci se podÅ-vali prakticky po celÅ© EvropÅ â€œ Rakousko, NÅmecko,

Francie, slunně; Itálie, Belgie, Rusko... Jedinou nevěhodou byla neznalost cizího jazyka.

O svatých

kolovala také řada vtipů. Kryštof

Kolumbus přistál a v Americe a věřím ho domorodec slovy: „Věřím tě, já jsem ze Stachově.“

Často docházelo

k situacím, které byly vtipné, a zprvu vypadaly dramaticky. To když utekl takový tygr nebo jiná jelma z manáží, vystražená diváci jí plhali po stárech, jiná nekoukali napravo,

nalevo, utkali kam se dalo (tady byl

svatý ve věhodě, muzikanti sedli vysoko), tygr si to nakonec zaměnil ven, do

stájnku perníčků. Pak cirkusáci vytvořili

jakýsi tunel, a tygra, nabažitného voávm perníčkem, zahnali zpět do cirkusu,

zatímco perníčkové se beztak pokoujely mdlou.

Nutno je

dotat, že v cirkuse panovala přísná pravidla, muzikanti museli být

vypulovaní jako z alabastru, nohy museli přitahovat do pravého ohlu, jinak

se pan direktor sakra zlobil, o nějakém falešném tónu nemohlo být ani řeči.

Pro svatých

začala upadat s přírodním hospodářským krizí a definitivně skončila

přírodním druhem svatých vělků. A ikovněch muzikantů,

kteří pokračovali v umění svatých otců, věřím bylo dost. Těba pan Karel Polata. Ten svatě knize umavět rod

vzpomínání - I - A - A -

prvopočetky svatého hraní, dťstvě - strážení ve Zdvkově, i něvěřit vy mladíčkého

Rudolfa Firkuňného na letním bytě ve Zdvkově.

Nadarmo se

neřekne, že co čech, to muzikantě.

MIA,

Kulturní a zcestovalá redaktorka